ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VŨ THỊ THU HẰNG

THIẾT KẾ VÀ SỬ DỤNG BÀI GIẢNG ĐIỆN TỬ DẠY HỌC CHƯƠNG: SINH TRƯỞNG VÀ PHÁT TRIỂN(SH11) BẰNG PHẦN MỀM LECTURE MAKER 2.0

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên – 2011

Số hóa bởi Trung tâm Học Liệu – Đại học Thái Nguyên *http://www.lrc-tnu.edu.vn*

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

VŨ THỊ THU HẰNG

THIẾT KẾ VÀ SỬ DỤNG BÀI GIẢNG ĐIỆN TỬ DẠY HỌC CHƯƠNG: SINH TRƯỞNG VÀ PHÁT TRIỂN (SH11) BẰNG PHẦN MỀM LECTURE MAKER 2.0

Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp dạy học sinh học
Mã số: 60.14.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN LUẬN VĂN: PGS.TS NGUYỄN VĂN HỒNG

Thái Nguyên – 2011

Số hóa bởi Trung tâm Học Liệu – Đại học Thái Nguyên *http://www.lrc-tnu.edu.vn*

LỜI CẢM ƠN

Tác giả luận văn xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới thầy hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Văn Hồng đã tận tình hướng dẫn, giúp đỡ và tạo mọi điều kiện để tác giả thực hiện luận văn.

Tác giả xin chân thành cảm ơn tập thể thầy cô trong tổ bộ môn Phương pháp giảng dạy thuộc khoa Sinh – KTNN, khoa Sau đại học trường ĐHSP Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ cho tác giả nghiên cứu, học tập và hoàn thành luận văn.

Xin cảm ơn Ban giám hiệu cùng các thầy cô giáo tổ Hóa Sinh ba trường: THPT Văn Lãng, THPT Dân Tộc Nội Trú, THPT Ngô Thì Sỹ tỉnh Lạng Sơn đã tạo điều kiện thuận lợi và hợp tác cùng chúng tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Xin cảm ơn gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 08 năm 2011

Tác giả luận văn

Vũ Thị Thu Hằng

MỤC LỤC

Trang

Trang bìa phụ
Lời cảm ơn
Mục lục i
Danh mục các ký hiệu, các chữ viết tắt iii
Danh mục các bảng, hình iv
MỞ ĐẦU 1
Chương 1. CƠ SỞ LÍ LUẬN VÀ THỰC TIỄN 5
1.1. Cơ sở lí luận 5
1.1.1. Đẩy mạnh ứng dụng CNTT trong dạy học ở trường phổ thông là góp phần thực hiện đổi mới PPDH ở nhà trường nước ta hiện nay 5
1.1.2. Dạy học bằng bài giảng điện tử là hướng đi đúng trong việc đổi mới phương pháp và hình thức dạy học 7
1.1.3. Ưu điểm của phần mềm Lecture Maker 2.0 trong thiết kế BGĐT 9
1.2. Cơ sở thực tiễn 11
1.2.1. Sơ bộ đánh giá hiệu quả giảng dạy của một số phần mềm thiết kế BGĐT ở trường THPT 11
1.2.2. Sơ bộ điều tra những xu hướng sử dụng CNTT và những vướng mắc khi sử dụng CNTT trong dạy học 14
1.2.3. Sơ bộ đánh giá thực trạng sử dụng phần mềm Lecture Maker 2.0 trong dạy học sinh học ở trường THPT 18
Chương 2. THIẾT KẾ VÀ SỬ DỤNG BÀI GIẢNG ĐIỆN TỬ ĐA PHƯƠNG TIỆN CHƯƠNG "SINH TRƯỞNG VÀ PHÁT TRIỂN" (SINH HỌC 11 CB) BẰNG PHẦN MỀM LECTURE MAKER 2.0 21
2.1. Cấu trúc nội dung chương "Sinh trưởng và phát triển" (Sinh học 11 CB) . 21
2.2. Quy trình thiết kế bài giảng điện tử 26
2.2.1. Nguyên tắc thiết kế 26

2.2.2. Quy trình thiết kế bài giảng điện tử 30
2.2.3. Ví dụ minh họa quy trình thiết kế bài 34 "Sinh trưởng ở thực vật".....37
2.3. Quy trình sử dụng.....40
2.3.1. Nguyên tắc sử dụng.....40
2.3.2. Quy trình sử dụng 41
2.3.3. Một số ví dụ minh họa về tổ chức quá trình dạy - học trên lớp theo hướng sử dụng BGĐT 46
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM 52
3.1. Mục đích thực nghiệm 52
3.2. Nội dung thực nghiệm.....52
3.3. Phương pháp thực nghiệm: 52
3.3.1. Chọn trường, lớp thực nghiệm và giáo viên dạy thực nghiệm 52
3.3.2. Bố trí thực nghiệm 53
3.3.3. Phương pháp phân tích kết quả thực nghiệm.....54
3.4. Kết quả thực nghiệm 55
3.4.1. Kết quả phân tích 3 bài kiểm tra trong thực nghiệm 55
3.4.2. Đánh giá kết quả phân tích bài kiểm tra sau thực nghiệm.....60
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ 69
TÀI LIỆU THAM KHẢO 71
PHỤ LỤC

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

CHỮ VIẾT TẮT	ĐỌC LÀ
BGĐT	Bài giảng điện tử
CB	Cơ bản
CNTT	Công nghệ thông tin
ĐC	Đối chứng
ĐV	Động vật
GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
LT	Lý thuyết
PTDH	Phương tiện day học
SGK	Sách giáo khoa
SGV	Sách giáo viên
STPT	Sinh trưởng phát triển
TH	Thực hành
THPT	Trung học phổ thông
PPDH	Phương pháp dạy học
TN	Thực nghiệm
TV	Thực vật
ICT	Information and Communication Technology
CMKH-KT	Cách mạng khoa học – kỹ thuật
X.	Xem
GAĐT	Giáo án điện tử

DANH MỤC CÁC BẢNG

Trang

Bảng 1.1. Phân tích kết quả tham vấn ý kiến của học sinh.....12
Bảng 1.2. Đáp ứng của phần mềm với yêu cầu của GV 18
Bảng 2.1. Cấu trúc nội dung chương sinh trưởng và phát triển.....21
Bảng 2.2. Quy trình thiết kế bài giảng điện tử đa phương tiện.....31
Bảng 2.3. Một số phần mềm dùng gia công tư liệu thu từ internet 34
Bảng 2.4. Quy trình tổ chức dạy học sử dụng BGĐT.....41
Bảng 2.5. Hình thức tổ chức nhóm học tập 43
Bảng 3.1: Các bài dạy thực nghiệm 52
Bảng 3.2. Thống kê điểm số các bài kiểm tra trong thực nghiệm 55
Bảng 3.3. Bảng tần suất điểm (%) 56
Bảng 3.4. Bảng tần suất điểm (%) 57
Bảng 3.5. Kiểm định $\overline{X}$ điểm trắc nghiệm 58
Bảng 3.6: Phân tích phương sai điểm trắc nghiệm 59
Bảng 3.7. Bảng thống kê điểm số các bài kiểm tra sau TN 60
Bảng 3.8. Bảng phân phối tần suất điểm kiểm tra 60
Bảng 3.9. Bảng phân phối tần suất tích lũy hội tụ tiến (f%↗).....61
Bảng 3.10. Kiểm định $\overline{X}$ điểm trắc nghiệm 63
Bảng 3.11. Phân tích phương sai điểm trắc nghiệm 64
Bảng 3.12. Phân tích kết quả thăm dò ý kiến GV.....65
Bảng 3.13. Phân tích kết quả thăm dò ý kiến HS 67

DANH MỤC CÁC HÌNH

Trang

Hình 3.1. Biểu đồ tần suất điểm các bài kiểm tra trong thực nghiệm.....56
Hình 3.2: Đồ thị tần suất hội tụ tiến điểm các bài kiểm tra 57
Hình 3.3. Biểu đồ tần suất điểm các bài kiểm tra sau TN và trước TN.....61
Hình 3.4. Đồ thị tần suất hội tụ tiến điểm các bài kiểm tra STN và TTN 62

Số hóa bởi Trung tâm Học Liệu – Đại học Thái Nguyên *http://www.lrc-tnu.edu.vn*

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

1.1. Xuất phát từ yêu cầu thực hiện đổi mới PPDH ở trường phổ thông

Ngày nay, các nhà khoa học cho rằng: tri thức của nhân loại tăng nhanh theo tốc độ lũy tiến. Vì vậy, dạy học phải giúp cho người học có phương pháp học tập để nâng cao năng lực tự thu nhận, xử lí và sử dụng thông tin vào thực tiễn cuộc sống. Nghị quyết TW4 khóa VII của Đảng cộng sản Việt Nam đã chỉ ra yêu cầu về đổi mới phương pháp dạy và học và được quán triệt toàn diện trong Nghị quyết TW2 khóa VIII: "*Đổi mới manh mẽ phương pháp GD-ĐT, khắc phục lối truyền thụ một chiều, rèn luyện thành nếp tư duy sáng tạo của người học"* [27]. Định hướng chiến lược này của Đảng tiếp tục phát triển qua các kì Đại hội Đảng và trong chiến lược phát triển giáo dục 2001-2010 cũng đã nêu những giải pháp cụ thể về đổi mới phương pháp giáo dục, trong đó có chỉ rõ: *" Đổi mới và hiện đại hóa phương pháp giáo dục . Chuyển từ việc truyền đạt tri thức chủ động tư duy trong quá trình tiếp cận tri thức, dạy cho người học phương pháp tự học, tự thu nhận thông tin một cách hệ thống và có tư duy phân tích, tổng hợp phát triển được năng lực của mỗi cá nhân, tăng cường tính chủ động, tính tự chủ của HS, sinh viên…"*[32]. Thực hiện tinh thần nói trên, Bộ GD – ĐT nước ta cũng đã ra nhiều văn bản, thông tư hướng dẫn thực hiện, trong số đó có xác định lấy công nghệ thông tin là một trong năm nhiệm vụ trọng tâm.

1.2. Xuất phát từ bản chất kiến thức chương "sinh trưởng và phát triển" SGK Sinh học 11 CB [13], [14]

Nội dung kiến thức chương "sinh trưởng và phát triển" đề cập đến những loại kiến thức phản ánh các hiện tượng sống ở sinh vật, đó là kiến thức về các quá trình sinh học. Để làm rõ bản chất các cơ chế diễn ra trong các quá trình

này đòi hỏi phải có phương tiện dạy học có khả năng trực quan hóa tốt. Một trong những phương tiện đáp ứng tốt yêu cầu trên là phải kể đến đóng góp của CNTT và Lecture Maker là một trong số đó.

1.3. Xuất phát từ tính ưu việt của phần mềm lecture maker [31]

Lecture Maker là một sản phẩm của công ty Daulsoft Hàn Quốc, đây là một phần mềm hoàn thiện phù hợp cho việc soạn thảo bài giảng điện tử trong dạy học hiện nay ở trường phổ thông và nó cũng đáp ứng cho việc dạy học điện tử trong tương lai gần ở nước ta.

Lecture Maker có khả năng đưa vào những tâp tin multimedia, power point, pdf đã sẵn có… Bộ công cụ soạn thảo các câu hỏi trắc nghiệm được tích hợp vào chương trình rất hiệu quả. Các nhà CNTT khẳng định rằng Lecture Maker trong dạy - học là một loại phương tiện dạy học có khả năng tăng cường tính trực quan rất hiệu quả, nó có tác dụng kích thích tính tích cực, độc lập sáng tạo của người học , giúp thực hiện tốt việc phân hóa, cá thể hóa trong dạy học. Bởi vì: Phần mềm Lecture Maker là một trong những phần mềm thể hiện được rất nhiều ưu điểm: Giúp tạo được bài giảng với đầy đủ hình ảnh sinh động kèm theo âm thanh, các đoạn video clip, tích hợp trắc nghiệm khách quan, ...có thể sử dụng những học liệu tin học từ những nguồn cung cấp khác nhau kể cả những bài soạn cũ trên các phần mềm khác của giáo viên. Lecture Maker giúp bài giảng trở nên sinh động hơn, logic hơn, ấn tượng tốt hơn, HS dễ hiểu và khắc sâu kiến thức tốt hơn. Cũng vì những lẽ đó Cục CNTT của Bộ GD – ĐT cho rằng Lecture Maker tuy là con đẻ của power point nhưng trong tương lai gần chính nó sẽ thay thế cho phần mềm power point trong soạn thảo bài giảng điện tử.

Với những lý do trên tôi đã chọn đề tài nghiên cứu: "Sử dụng phần mềm Lecture Maker 2.0 thiết kế bài giảng điện tử dạy học chương “sinh trưởng và phát triển” (Sinh học 11 CB) bằng phần mềm Lecture Maker 2.0” .